

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 8 lipca 2025 r.

Pozycja 197

POSTANOWIENIE z dnia 3 kwietnia 2025 r. Sygn. akt Ts 139/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Piotrowicz – przewodniczący
Bogdan Święczkowski – sprawozdawca
Jarosław Wyrembak,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 2 sierpnia 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej T.S.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 8 maja 2021 r. (data nadania) T.S. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła o zbadanie zgodności: 1) art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm.; dalej: u.s.p.p.) z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 64 ust. 1 i 2, art. 77 ust. 1 i 2 i art. 176 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; 2) art. 397 § 2 zdanie drugie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.) „w zakresie, w jakim odnosi się on do postępowań sądowych wywołanych skargą na przewlekłość postępowania” z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 2 sierpnia 2023 r. Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny uznał, że podstawowy warunek dopuszczalności skargi konstytucyjnej, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK nie został przez skarżącą spełniony.

W rozpatrywanej sprawie Sąd Okręgowy w L. VI Wydział Gospodarczy postanowieniem z 30 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]), które skarżąca wskazała jako ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie, na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. oddalił skargę skarżącej na przewlekłość postępowania. W skardze konstytucyjnej skarżąca zakwestionowała natomiast art. 4 ust. 1 u.s.p.p. oraz art. 397 § 2 zdanie drugie k.p.c. Analiza sprawy doprowadziła Trybunał do wniosku, że przepisy, które skarżąca uczyniła przedmiotem zaskarżenia, nie były podstawą prawną ostatecznego orzeczenia, w związku z którym została wniesiona skarga konstytucyjna. Postanowienie Sądu Okręgowego w L. z 30 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]), z którego wydaniem skarżąca wiąże naruszenie przysługujących jej konstytucyjnych praw, nie zostało oparte ani na art. 4 ust. 1 u.s.p.p., ani na art. 397 § 2 zdanie drugie k.p.c. Skarżąca nieprawidłowo określiła więc przedmiot kontroli w niniejszym postępowaniu. W związku z tym Trybunał Konstytucyjny uznał, że rozpoznawana skarga konstytucyjna nie spełniła warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK.

3. W piśmie z 24 sierpnia 2023 r. (data nadania) skarżąca wniosła zażalenie na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 2 sierpnia 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, zaskarżając je w całości.

Zaskarżonemu postanowieniu skarżąca zarzuciła naruszenie: „1) art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK poprzez jego niezastosowanie i brak nadania skardze konstytucyjnej biegu, w sytuacji gdy Trybunał Konstytucyjny nie uznał skargi konstytucyjnej za oczywiście bezzasadną, natomiast konstytucyjne prawa Skarżącej zostały naruszone w związku z postanowieniem Sądu Okręgowego w L. z dnia 30 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]), co zostało wykazane w treści uzasadnienia wniesionej przez Skarżącą skardze konstytucyjnej, a ponadto wymogi formalne skargi konstytucyjnej określone w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK zostały spełnione; 2) naruszenie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK poprzez jego zastosowanie i odmowę nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej pomimo niedokonania przez Trybunał oceny istoty zarzutów zawartych w skardze, o czym świadczy wskazanie, że art. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania ani art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c. nie stanowią podstawy postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 30 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]), z którym Skarżąca wiąże naruszenie przysługujących jej konstytucyjnych praw, w sytuacji gdy art. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania stanowi podstawę prawną do orzekania przez Sąd Okręgowy w L. w przedmiocie wniesionej przez Skarżącą skargi na przewlekłość, natomiast na podstawie art. 397 § 2 zd. 2 k.p.c. Sąd Okręgowy w L. nie sporządził z urzędu uzasadnienia postanowienia tegoż Sądu z dnia 30 listopada 2020 r.; 3) błąd w ustaleniach faktycznych, stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, polegający na błędnym uznaniu, że art. 4 ustawy z dnia 17.06.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez [nie]uzasadnionej zwłoki (dalej: ustaw[a] o skardze na przewlekłość postępowania) nie stanowi podstawy wydania postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 30 listopada 2020 r., sygn. akt [...], z którego wydaniem Skarżąca wiąże naruszenie jej praw konstytucyjnych, w sytuacji gdy z tego artykułu wynika właściwość Sądu Okręgowego w L. do rozpoznania skargi na przewlekłość wniesionej przez T.S. i wydania orzeczenia w tej sprawie; 4) błąd w ustaleniach faktycznych, stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, polegający na błędnym uznaniu, że art. 397 § 2 zd. 2 Kodeksu postępowania cywilnego w zakresie (dalej: k.p.c.) nie stanowi podstawy wydania postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 30 listopada 2020 r., sygn. akt [...], z którego wydaniem Skarżąca wiąże naruszenie jej praw konstytucyjnych, w sytuacji gdy z tego artykułu wynika że Sąd Okręgowy w L. nie miał obowiązku, aby z urzędu sporządzić uzasadnienie postanowienia z dnia 30 listopada 2020 r., które to uzasadnienie stanowi jedną z części składowych orzeczenia” (s. 1 i 2 zażalenia).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393, dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał Konstytucyjny bada w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu. Znaczy to, że Trybunał analizuje zarzuty zażalenia, które mogą podważyć trafność ustaleń i ocen przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia.

2. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że postanowienie z 2 sierpnia 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej jest prawidłowe, a stanowisko skarżącej wyrażone w zażaleniu nie zasługuje na uwzględnienie.

3. W skardze konstytucyjnej jako ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie zainicjowanej skargą skarżącej na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w W. (sygn. akt [...]) skarżąca wskazała postanowienie Sądu Okręgowego w L. VI Wydział Gospodarczy z 30 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]), którym Sąd ten, po rozpoznaniu sprawy w oparciu o art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm.; dalej: u.s.p.p.), na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. oddalił skargę skarżącej na przewlekłość postępowania jako niezasadną.

Z uwagi na powyższe, orzekający w obecnym składzie Trybunał Konstytucyjny podziela pogląd wyrażony w zaskarżonym postanowieniu, zgodnie z którym warunek dopuszczalności skargi konstytucyjnej określony w art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK nie został przez skarżącą spełniony, ponieważ art. 4 ust. 1 u.s.p.p. oraz art. 397 § 2 zdanie drugie ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, ze zm.), które skarżąca uczyniła przedmiotem zaskarżenia, nie stanowiły podstawy prawnej postanowienia Sądu Okręgowego w L. VI Wydział Gospodarczy z 30 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]), które skarżąca wskazała jako ostateczne rozstrzygnięcie naruszające przysługujące jej konstytucyjne prawa, czyli ostateczne orzeczenie, w związku z którym wniesiono skargę konstytucyjną.

Orzekający w obecnym składzie Trybunał Konstytucyjny, uznając zarzut sformułowany w zażaleniu za bezzasadny, podkreśla, że „skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych praw lub wolności. Jej wniesienie wymaga uprzedniego spełnienia szeregu przesłanek stanowiących *conditio sine qua non* jej merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z treścią art. 79 ust. 1 Konstytucji, podstawową przesłanką skorzystania ze skargi konstytucyjnej jest zakwestionowanie takich przepisów, które wykazują podwójną kwalifikację. Prowadząc do naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego muszą jednocześnie być one podstawą ostatecznego orzeczenia sądu lub organu administracji publicznej, wydanego w indywidualnej sprawie skarżącego. Zasadnicze znaczenie ma wymaganie, aby na podstawie kwestionowanego w skardze przepisu zapadło ostateczne orzeczenie naruszające konstytucyjne wolności lub prawa skarżącego. Przedmiot skargi konstytucyjnej został określony w samej Konstytucji; może nim być jedynie konstytucyjność podstawy prawnej ostatecznego orzeczenia [wydanego] przez sąd lub organ administracji publicznej o konstytucyjnych prawach, wolnościach lub obowiązkach skarżącego. (...) skarga nie jest środkiem uruchamiania

tw. kontroli abstrakcyjnej, a więc realizowanej w oderwaniu od płaszczyzny stosowania kwestionowanych przepisów. W konsekwencji skarżący może uczynić przedmiotem zaskarżenia wyłącznie przepisy zastosowane w jego sprawie, które legły u podstaw ostatecznego jej rozstrzygnięcia przez sąd lub organ administracji publicznej” (postanowienie TK z 6 lipca 2005 r., sygn. SK 25/03, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 83). Doprecyzowanie art. 79 ust. 1 Konstytucji „następuje w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, który zobowiązuje skarżącego do określenia kwestionowanego przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, będącego podstawą ostatecznego orzeczenia w sprawie skarżącego, w stosunku do którego domaga się on stwierdzenia niezgodności z Konstytucją” (postanowienie TK z 8 lutego 2022 r., sygn. Ts 135/19, OTK ZU B/2023, poz. 175).

W świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego: „Normatywne ukształtowanie instytucji skargi konstytucyjnej przesądza, że w jej trybie nie można kwestionować każdego przepisu prawa rzutującego na sytuację prawną skarżącego, lecz tylko taki, który był podstawą rozstrzygnięcia w prawomocnie zakończonym postępowaniu w indywidualnej sprawie skarżącego” (postanowienie TK z 9 listopada 1999 r., sygn. Ts 19/99, OTK ZU nr 7/1999, poz. 181).

W zaskarżonym postanowieniu Trybunał Konstytucyjny prawidłowo zatem stwierdził, że rozpoznawana skarga konstytucyjna nie spełniała przesłanek określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, warunkujących nadanie jej dalszego biegu.

Jak zaznaczono wyżej, podniesione w zażaleniu zarzuty i argumenty powinny wskazywać na nieprawidłowości, które – zdaniem skarżącej – występują w zaskarżonym postanowieniu. Orzekający w obecnym składzie Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że rozpatrywane zażalenie nie spełnia powyższego warunku, ponieważ nie wnosi do rozpoznawanej sprawy żadnych nowych merytorycznych argumentów i treści, które podważałyby ustalenia przedstawione w zaskarżonym postanowieniu. Stanowisko wyrażone w uzasadnieniu zażalenia nie dostarcza argumentów podważających przesłankę odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, wskazaną w postanowieniu z 2 sierpnia 2023 r.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.